

УДК 378.147:811]:004
DOI 10.31654/2663-4902-2025-PP-1-16-27

Пономаренко О. В.

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри германської філології та
методики викладання іноземних мов
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
ponomarenko.ov@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0003-3874-7460

Давиденко О. В.

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри германської філології та
методики викладання іноземних мов
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
davydenko.ov@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-7204-1405

Смелянська В. В.

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри германської філології та
методики викладання іноземних мов
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
smelianska.victoria@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-3421-7473

Таран О. М.

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри германської філології та
методики викладання іноземних мов
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
elenataran62@gmail.com
orcid.org/0000-0001-9462-8146

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ І ОЦІНКИ
ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСІВ У ЗВО**

Сучасна освіта активно інтегрує дистанційне навчання, що зумовлено розвитком цифрових технологій, зростанням попиту на онлайн-освіту та необхідністю забезпечення академічної мобільності студентів. Дистанційне навчання стало невід'ємною частиною освітнього процесу у закладах вищої освіти (ЗВО), що потребує розробки ефективних курсів із врахуванням педагогічних, методичних та технологічних аспектів. У статті аналізуються новітні підходи до створення дистанційних курсів, які базуються на сучасних педагогічних теоріях і моделях навчання. Розглянуто ключові концепції дистанційного навчання, зокрема конструктивізм, соціокультурну теорію, теорію саморегульованого навчання та когнітивну теорію мультимедійного навчання. Ці теоретичні підходи визначають основні принципи розробки онлайн-курсів, спрямованих на активне залучення студентів до навчального процесу, розвиток їхніх навичок критичного мислення та самостійної роботи. Значна увага приділена принципам якісного онлайн-навчання, серед яких інтерактивність, доступність, персоналізація навчального досвіду, використання адаптивних технологій та забезпечення зворотного зв'язку. У статті представлено огляд сучасних моделей дистанційного навчання, таких як Digital Learning Design Framework and Toolkit, IDEAS Framework for Teaching Online та Online Course Design Elements (OCDE) Instrument. Ці моделі ґрунтуються на принципах узгодженості навчальних цілей,

інтерактивної взаємодії, технологічної підтримки та ефективного оцінювання навчальних досягнень студентів. Важливим аспектом є впровадження універсального дизайну навчання (Universal Design for Learning, UDL), що сприяє інклюзивності дистанційних курсів та забезпечує рівні можливості для всіх студентів незалежно від їхніх індивідуальних потреб. Перспективи подальших досліджень зосереджені на вдосконаленні існуючих моделей дистанційного навчання, розробці нових підходів до забезпечення інклюзивності, підвищення мотивації студентів та інтеграції інноваційних технологій у навчальний процес. Стаття підкреслює важливість комплексного підходу до проектування дистанційних курсів, що включає поєднання сучасних освітніх технологій, адаптивних стратегій навчання та передових педагогічних методик.

Ключові слова: дистанційне навчання, онлайн-освіта, педагогічний дизайн, цифрові технології, адаптивне навчання, інклюзивність, універсальний дизайн, освітні платформи, персоналізація навчання.

Постановка проблеми. Тенденцією освітнього простору сьогодення є активне використання сучасних технологій у освітній діяльності. Це зумовлено швидкими технологічними змінами, розвитком онлайн-платформ та збільшенням попиту на гнучкі форми освіти. Зокрема, розробка та запровадження дистанційних курсів у закладах вищої освіти (ЗВО) стають важливою складовою створення сучасної та доступної освіти, що повністю відповідає сучасним викликам та очікуванням суспільства, зокрема у сфері забезпечення навчання та професійного розвитку впродовж життя.

Умови дистанційного навчання вимагають нових підходів до дизайну курсів, які будуть відповідати потребам різноманітних категорій студентів та сприятимуть підвищенню їхньої академічної мобільності та мотивації. Виникає потреба у визначенні стратегічних підходів, що забезпечать якісне проектування та реалізацію дистанційних курсів у ЗВО, перегляді концептуальних засад створення дистанційних курсів, аспектів їхнього педагогічного дизайну та практичної імплементації. Особливої уваги потребує вивчення питань доступності, інтерактивності, актуальності та якості змісту дистанційних курсів, а також засобів та технік оцінювання навчальних результатів здобувачів вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Звіт проєкту Changing Landscape of Online Education (CHLOE) 2022 року про стан онлайн навчання у вищій освіті свідчить про постійно зростаючий попит на даний формат здобуття освіти і його інтеграцію в існуючі освітні програми. Невідворотність подальшого розвитку дистанційної освіти і пов'язаних з цим інституційних змін не убезпечує таку форму навчання від недоліків, зокрема відсутності справжньої гарантії якості. Незважаючи на те, що 96% опитаних закладів прийняли стандарти забезпечення якості для онлайн-курсів і програм, існує розрив між прийняттям стандартів і оцінкою відповідності цим стандартам. Іншим важливим висновком звіту є необхідність розгалуженої системи підтримки студентів, щоб обслуговувати нову когорту віртуальних здобувачів [16].

У межах конференції MoodleMoot Ukraine 2021 було розглянуто стандарти дизайну дистанційних курсів, обмін кращими практиками та поширення успішного досвіду. Зокрема, обговорювалися питання ефективної структури та наповнення курсів для забезпечення якісного навчання. Експертна оцінка дистанційних курсів відбувалася з використанням анкети глобальної організації Quality Matters (<https://www.qualitymatters.org/>), яка є провідною в області забезпечення якості в цифровому середовищі навчання та викладання. Результати оцінювання представлених на конкурс курсів показали такі недоліки дистанційних курсів, як зведену до мінімуму групову роботу, практично відсутність творчих завдань та вхідного контролю, недостатнє використання відео, форуму знайомств, глосарію, нечітко визначені критерії

оцінювання практичних занять та відсутність підсумкового контролю у 50 % дистанційних курсів на платформі Moodle [24].

Кравчина Т., досліджуючи викладання англійської мови у дистанційному форматі, визначила переваги дистанційних курсів, зокрема наявність великої кількості завдань для самостійного навчання, використання найновіших досягнень інтерактивних та інформаційних технологій, доступність навчання для всіх студентів незалежно від стану здоров'я, місця проживання, статків тощо. Серед недоліків були зазначені такі, як відсутність бесіди віч-на-віч, одностороннє пояснення та відсутність конструктивних навичок [23].

Крюз Т. (Т. В. Crews), Вілкінсон К. (К. Wilkinson) та Ніл Дж. К. (J. K. Neill) дослідили адаптацію семи принципів ефективного навчання для створення онлайн-курсів, орієнтованих на успішність студентів. Метою роботи було оцінити, як впровадження цих принципів впливає на сприйняття студентами онлайн-навчання та їхні навчальні результати. Дослідження, проведене на основі курсу з комп'ютерних додатків, включало опитування 179 студентів і аналіз їхнього досвіду навчання. Результати показали високу ефективність принципів, таких як забезпечення якісної взаємодії між студентами та викладачами, підтримка активного навчання, своєчасний зворотний зв'язок і чітке визначення очікувань. Однак аспекти співпраці між студентами та управління часом виявилися менш ефективними та потребують подальшого вдосконалення. Дослідження підкреслює, що успішний дизайн онлайн-курсів базується на інтеграції педагогічних принципів і технологій, що сприяє підвищенню навчальної активності студентів і покращенню їхніх результатів навчання [5].

Таким чином, перевагами дистанційних курсів можна назвати їх технологічність, масовість, гнучкість, соціальну рівність, інтернаціональність тощо. Викликом для створення онлайн курсів може стати забезпечення збалансованого залучення студентів до взаємодії в трьох системах, а саме «студент-викладач», «студент-контент (зміст)» та «студент-студент» [13].

Мета статті полягає у дослідженні новітніх підходів, які впроваджуються у закладах вищої освіти для підвищення ефективності дистанційних курсів та визначенні принципів, моделей та інструментів, які сприяють створенню якісних онлайн-курсів, адаптованих до потреб здобувачів освіти.

Виклад основного матеріалу. Існує декілька форматів реалізації онлайн курсів, а саме *асинхронний* (навчання відбувається асинхронно онлайн зазвичай на платформі системи управління навчанням, напр., Moodle, Canvas тощо), *синхронний* (навчання відбувається онлайн в реальному часі завдяки технології веб-конференцій, напр. Zoom, Google Meet, Microsoft Teams тощо, а необхідні елементи курсу, такі як додаткові матеріали, завдання, оцінки, силабуси тощо доступні онлайн на платформі курсу), *збридний* (навчання відбувається як онлайн так і очно), *гнучкий* або *мультимодальний* (навчання відбувається принаймні в двох з трьох модальностей одночасно – асинхронно онлайн, синхронно онлайн та очно, причому студенти можуть обирати, в якому форматі вони хочуть навчатися [17]. Останній підхід вважається найбільш студенто-центрованим, оскільки враховує всі потреби студентів і не залежно від формату навчання всі здобувачі матимуть змогу досягти програмних результатів навчання.

Розробка сучасних дистанційних курсів ґрунтується на низці теоретичних концепцій, які охоплюють педагогічні, психологічні та технологічні аспекти навчання. Однією з таких теорій є конструктивізм, який передбачає, що студенти активно конструюють знання на основі свого досвіду, а не просто отримують їх у готовій формі [8, с. 217]. У дистанційних курсах це реалізується через проєктне навчання, завдання на вирішення проблем, віртуальні лабораторії та рефлексивні практики. Особлива увага приділяється створенню середовищ, де студенти можуть взаємодіяти з матеріалом, викладачами та однокурсниками [4, с. 32–35].

Соціокультурна теорія підкреслює роль соціальної взаємодії в процесі навчання. Вона акцентує на важливості співпраці у навчанні, підтримки з боку викладачів і групових дискусій. Р. Гаррісон (P. Garrison) і Т. Андерсон (T. Anderson) розробили модель *Community of Inquiry* (CoI), яка інтегрує соціокультурний підхід у дистанційні курси. Модель складається з трьох компонентів: когнітивної, соціальної та викладацької присутності, що сприяють побудові знань через взаємодію. У дистанційних курсах це реалізується через форуми, групові проєкти, вебінари та інші інструменти комунікації [6].

Теорія саморегульованого навчання зосереджується на тому, як студенти самостійно планують, контролюють і оцінюють свій навчальний процес [22]. Сучасні дистанційні курси інтегрують інструменти для підтримки самостійного навчання, зокрема системи самоперевірки, адаптивні платформи, індивідуальні навчальні траєкторії та цифрові щоденники.

Когнітивна теорія мультимедійного навчання пояснює, як люди сприймають і обробляють мультимедійні ресурси, підкреслюючи важливість подання інформації в різних форматах (текст, аудіо, відео, графіка) [12, с. 16]. Це забезпечує створення інтерактивних та візуально привабливих матеріалів, які сприяють кращому засвоєнню знань.

Теорія транзакційної дистанції підкреслює важливість мінімізації дистанції між студентами та викладачами через активну взаємодію. Для цього в дистанційних курсах використовуються синхронні (вебінари, чати) та асинхронні (форуми, електронна пошта) форми комунікації [21].

Коннективізм як теорія навчання в цифрову епоху розглядає навчання як процес побудови мережі знань, у якій студенти взаємодіють із різними джерелами інформації [9]. У дистанційних курсах ця теорія реалізується через використання хмарних сервісів, соціальних мереж і відкритих освітніх ресурсів.

Сучасні дистанційні курси часто використовують принципи адаптивного навчання, які ґрунтуються на аналізі даних про поведінку студентів. Курси налаштовуються під індивідуальні потреби студентів, надаючи їм завдання та ресурси відповідно до їхніх сильних і слабких сторін [1, с. 24].

Екосистемний підхід розглядає дистанційний курс як частину ширшої екосистеми навчання, яка включає технологічну платформу, контент, педагогічну підтримку, технічне обслуговування та взаємодію всіх учасників процесу [14].

Отже, розробка дистанційних курсів, заснована на цих теоретичних концепціях, дозволяє створювати інклюзивне, адаптивне та ефективне середовище навчання, яке відповідає сучасним викликам і різноманітним потребам студентів.

Е. Пічіано (A. Picciano) досліджує теоретичні основи онлайн-освіти, аналізуючи ключові підходи, зокрема біхевіоризм, когнітивізм і соціальний конструктивізм, та їхнє застосування у дистанційному навчанні. Автор пропонує інтегровану мультимодальну модель, яка поєднує елементи різних теорій для створення ефективного онлайн-навчального середовища. Основні компоненти моделі включають розвиток спільноти та взаємодії, підтримку самостійного навчання з використанням адаптивних технологій, а також рефлексивну та спільну діяльність, що ґрунтується на конструктивістському підході. Пічіано Е. наголошує на важливості адаптації моделі до різних навчальних потреб та курсів, підкреслюючи її масштабованість та інтеграцію сучасних технологій, таких як мультимедіа, аналітика даних і системи адаптивного навчання. Автор стверджує, що онлайн-освіта має розвиватися як невід'ємна частина загальної системи освіти, де поєднання онлайн- та традиційного навчання сприяє кращим результатам. Запропонована модель є універсальним інструментом для проектування курсів, які балансують технологічні можливості з педагогічними цілями [15].

Останні дослідження представили кілька моделей, спрямованих на вдосконалення розробки та проведення онлайн курсів. Наприклад, модель та інструментарій цифрового дизайну навчання (Digital Learning Design Framework and Toolkit), створені

Університетом Тіссайда у співпраці з Jisc UK, є важливим інструментом для вдосконалення дистанційних курсів шляхом інтеграції педагогічних принципів із сучасними цифровими рішеннями. Ця модель зосереджена на розвитку цифрової грамотності викладачів, надаючи їм навички роботи з платформами для дистанційного навчання, створення інтерактивного контенту та використання мультимедіа. Вона спрямована на персоналізацію навчального процесу, дозволяючи адаптувати курси до потреб різних груп студентів завдяки модульній структурі та інтегрованим засобам оцінювання. Особлива увага приділяється активному залученню студентів через інтерактивний контент, групову роботу, форуми, відеолекції та інші засоби спільної діяльності, а також використанню новітніх технологій, таких як віртуальна і доповнена реальність, штучний інтелект для автоматизації оцінювання та аналітика даних для моніторингу прогресу студентів. Гнучкість та адаптивність моделі дозволяють швидко змінювати структуру курсу чи додавати нові модулі відповідно до змін вимог або технічних умов. Практичне впровадження включає тренінги для викладачів, пілотні курси для тестування та аналітичні інструменти для оцінки ефективності. Результати застосування моделі свідчать про покращення якості курсів, підвищення задоволеності студентів, покращення академічної успішності та активніше залучення до навчання [20].

Модель IDEAS для викладання онлайн є інноваційним підходом, спрямованим на забезпечення ефективності онлайн-освіти через структуроване впровадження педагогічних принципів і сучасних технологій. Вона базується на п'яти ключових аспектах: інтеграція (Integration), дизайн (Design), залучення (Engagement), оцінювання (Assessment) та підтримка (Support). Інтеграція передбачає гармонійне поєднання змісту курсу з доступними цифровими інструментами та платформами, що дозволяє викладачам створювати цілісне навчальне середовище. Етап дизайну зосереджений на створенні чіткої структури курсу, що включає зрозумілі інструкції, логічно організований контент і використання мультимедійних ресурсів. Залучення акцентує увагу на активному включенні студентів у процес навчання за допомогою інтерактивних завдань, дискусій, групових проєктів і використання ігрових елементів. Оцінювання передбачає формуючу та підсумкову перевірку знань, яка реалізується через автоматизовані тести, відкриті завдання та рефлексивні вправи. Підтримка є ключовою для створення комфортного навчального середовища, забезпечуючи студентів своєчасними консультаціями, технічною допомогою та емоційною підтримкою. Впровадження моделі IDEAS показало свою ефективність у розробці онлайн-курсів, сприяючи підвищенню якості викладання, рівня взаємодії студентів із матеріалами та їхньої академічної успішності [10].

Інструмент дизайну складових онлайн-курсів (Online Course Design Elements Instrument, OCDE) є спеціалізованим засобом, який використовується для оцінки та вдосконалення структури онлайн-курсів. Розробники інструменту визначають п'ять ключових компонентів: огляд курсу (орієнтація, комунікація), представлення контенту (структура, доступність), взаємодія та комунікація (створення спільноти, активна участь), оцінювання (відповідність цілей та завдань) і підтримка студентів (навігація, технічна допомога). Інструмент, що складається з 38 тверджень, був протестований за шкалою Лайкерта на основі аналізу даних 222 викладачів та дизайнерів курсів, що підтвердило його надійність і валідність. Виявлено, що на якість дизайну головним чином впливає експертність у розробці курсів, а не кількість років досвіду. Результати демонструють ефективність інструменту для оцінки та вдосконалення онлайн-курсів, сприяючи залученню студентів і підвищенню їхньої успішності. Інструмент рекомендується для застосування в освітніх і корпоративних середовищах, а також для подальшого тестування в різних контекстах [11].

Організація, що займається розробкою стандартів для дистанційних курсів і використовує їх для оцінювання і акредитації онлайн та гібридних курсів *Quality*

Matters (QM), пропонує вісім загальних стандартів (1) Огляд курсу та вступ; 2) Результати навчання або компетентності; 3) Оцінювання; 4) Навчальні матеріали; 5) Навчальна діяльність і взаємодія здобувачів; 6) Технології; 7) Підтримка користувачів; 8) Доступність і зручність використання) та 44 критерії відповідності цим стандартам, кожен з яких має різну вагу під час оцінювання (від 1 до 3 балів). Трибальні критерії мають бути обов'язково дотримані, щоб загальна сума балів була не менше 85% від максимальної, що гарантуватиме курсу успішну сертифікацію. Ключовою для стандартів і критеріїв QM є концепція узгодженості. Це відбувається, коли важливі компоненти курсу, а саме навчальні цілі (компетентності) (2.1, 2.2), оцінювання (3.1), навчальні матеріали (4.1), навчальна діяльність і взаємодія здобувачів (5.1) і технології курсу (6.1), працюють разом, щоб забезпечити студентам досягнення бажаних результатів навчання [18].

Критерії Quality Matters рекомендовано використовувати не лише для сертифікації дистанційних курсів, але й для самооцінки існуючих, а також під час розробки нових курсів.

Ще одним дієвим інструментом розробки і перевірки курсів на якість і ефективність може стати SUNY Online Course Quality Review Rubric (OSCQR). Ресурс пропонує шість обов'язкових елементів онлайн курсу (Огляд і інформація про курс, Технології і інструменти, Дизайн і компоновання, Наповнення і активності, Взаємодія, Оцінювання і зворотній зв'язок), до кожного з яких розроблені критерії якості (загалом 50). Перевагою інструменту є те, що для кожного критерію пропонуються не лише дескриптори, але й практичні рішення реалізації, поради та методичні рекомендації [19].

Звіт, підготований Р. Брукс (R. Brooks) та С. Д. Греді (S. D. Grady) фокусує увагу на поняттях різноманітності, справедливості та інклюзії і важливості включення цих елементів у розробку онлайн-курсів. Існує декілька моделей інклюзивного дизайну курсу, зокрема універсальний дизайн для навчання (Universal Design for Learning), інклюзивне дизайнерське мислення (Inclusive Design Thinking), яке зосереджує процес проектування на потребах учнів та модель проектування навчання Моррісона, Росса та Кемпа (the Morrison, Ross and Kemp Instructional Design Model), яка включає дев'ять основних елементів, що мають циклічно впроваджуватися [2]. Застосовуючи принципи універсального дизайну курсу, а саме подання інформації в різних форматах з метою збільшення когнітивної доступності матеріалу, гнучкості у способах демонстрації здобувачами результатів навчання і оцінювання та використання чисельних методів залучення студентів до навчальної діяльності, викладачі здатні створювати онлайн, гібридні і мультимодальні курси, які є інклюзивними за своєю суттю і доступні для численних користувачів. Принципи універсального дизайну заохочують простий і інтуїтивно зрозумілий дизайн курсу. Онлайн-курси повинні мати просте форматування, помірну кількість візуальної та звукової стимуляції, а також послідовну структуру з чіткою навігацією, щоб бути доступними навіть користувачам з особливими потребами [3]. Універсальний дизайн курсу є толерантним до помилок і допускає різний темп виконання завдань здобувачами вищої освіти в залежності від їхніх потреб.

Доступність подання інформації у дистанційних курсах досягається через використання текстових матеріалів у різних форматах (PDF, інтерактивні презентації, вебсторінки); мультимедійного контенту (аудіо, відео), обов'язково забезпеченого субтитрами та транскриптами; візуалізації (інфографіки, схем, діаграм), яка спрощує розуміння складних концепцій; інтерактивних елементів (віртуальні симуляції, інтерактивні тести), що сприяють активному залученню здобувачів освіти. Підвищення мотивації студентів, що обирають дистанційний курс, досягається шляхом індивідуалізації освітнього процесу, зокрема шляхом надання вибору у форматах виконання завдань (есе, презентації, відеопроєкти); використання завдань, що враховують індивідуальні інтереси студентів; регулярний зворотний зв'язок, спрямований на підкреслення прогресу та досягнень. Для оцінювання навчальних результатів важливо використовувати багатоваріантні підходи, такі як альтернативні форми

оцінювання (тестування, портфоліо, проекти); гнучкі терміни виконання завдань, які враховують індивідуальні обставини студентів; самооцінювання, яке дозволяє студентам аналізувати власний прогрес.

Принципи універсального дизайну також орієнтовані на постійне вдосконалення освітнього процесу. Для цього доцільно збирати відгуки студентів щодо зручності курсу та його компонентів; аналізувати результати навчання для ідентифікації сильних і слабких сторін курсу; впроваджувати нові технології та інструменти для підвищення якості навчального контенту. Застосування принципів універсального дизайну для навчання забезпечить рівні можливості для всіх здобувачів освіти шляхом використання гнучких методів подання інформації, залучення до навчання та оцінювання знань [7].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Концептуальні засади створення дистанційних курсів базуються на сукупності педагогічних, технологічних і організаційних принципів, що забезпечують ефективність, доступність та інтерактивність освітнього процесу. Розробка дистанційних курсів починається з визначення чітких цілей і очікуваних результатів навчання. Це дозволяє створити структурований контент, який відповідає компетентностям, що мають бути сформовані у студентів. Навчальний матеріал організовується у вигляді модулів або тематичних блоків, що полегшує опанування великих обсягів інформації. Кожен модуль має конкретні цілі, завдання та ресурси для навчання, забезпечуючи поступовість і логічну послідовність. Курси розробляються з урахуванням різноманітних освітніх потреб студентів, їхнього попереднього досвіду, стилів навчання та темпу засвоєння матеріалу. Адаптивні технології, зокрема штучний інтелект, дозволяють налаштовувати контент під індивідуальні потреби здобувачів освіти. Ефективні дистанційні курси передбачають активну участь студентів через інтерактивні завдання, онлайн-дискусії, віртуальні симуляції та проекти. Це сприяє розвитку комунікативних навичок і критичного мислення, а також підвищує мотивацію до навчання. Для покращення сприйняття інформації використовуються мультимодальні ресурси: текстові, аудіо-, відеоматеріали, а також інтерактивні елементи, як-от тестові завдання чи віртуальні лабораторії. Дистанційні курси мають бути доступними для всіх студентів, незалежно від їхніх фізичних чи когнітивних особливостей. Це передбачає відповідність стандартам вебдоступності (WCAG 2.1), наявність альтернативних форматів матеріалів і забезпечення технічної підтримки. Курси повинні включати інструменти для формуючого та підсумкового оцінювання, які забезпечують контроль за досягненням навчальних цілей. Регулярний зворотний зв'язок від викладачів допомагає студентам розуміти свої досягнення та вдосконалюватися. Використання сучасних технологій, таких як системи управління навчанням (Moodle, Canvas), хмарні сервіси та інструменти аналітики даних, сприяє ефективності організації та проведення дистанційного навчання. Створення якісних дистанційних курсів потребує високого рівня цифрової грамотності та методичних компетенцій викладачів. Постійна професійна підготовка є невід'ємною складовою цього процесу. Дистанційні курси розробляються з урахуванням потреб студентів, які можуть навчатися в різний час і з будь-якого місця, маючи доступ до матеріалів та інструментів 24/7. Ці концептуальні засади забезпечують науково обґрунтовану основу для розробки дистанційних курсів, які відповідають сучасним вимогам освіти, сприяють підвищенню її доступності та якості.

Представлені моделі для розробки онлайн-курсів, такі як Digital Learning Design Framework and Toolkit, IDEAS Framework for Teaching Online та Online Course Design Elements (OCDE) Instrument, мають багато спільних рис, які відображають сучасні підходи до створення якісного онлайн-навчання. Всі вони орієнтовані на студента, акцентуючи увагу на персоналізації навчання, адаптації контенту до різних рівнів підготовки і забезпеченні доступності для всіх категорій здобувачів освіти. Усі підходи акцентують на підтримці студентів, що включає технічну, організаційну та емоційну

допомогу, а також швидкий зворотний зв'язок. Загалом ці моделі демонструють інтеграцію педагогічних принципів, цифрових технологій та орієнтації на потреби студентів, що дозволяє забезпечити якісне, інклюзивне та ефективне онлайн-навчання.

Перспективи подальших досліджень у напрямку розробки онлайн-курсів та удосконалення їхніх моделей є надзвичайно широкими та багатогранними. Одним із ключових напрямків є інтеграція штучного інтелекту для персоналізації навчання, адаптації контенту до потреб кожного студента та автоматизації оцінювання. Особливий інтерес викликає розробка адаптивних систем навчання, здатних враховувати індивідуальний стиль, темп і прогрес студента. Також актуальним залишається вивчення впливу новітніх технологій, таких як віртуальна та доповнена реальність, на ефективність засвоєння знань, розвиток практичних навичок та інтерактивність навчання.

Окрім цього, перспективним є аналіз ефективності різних методів залучення студентів до навчального процесу, включаючи гейміфікацію, інтерактивні завдання та співпрацю в онлайн-групах. Значну увагу також слід приділити дослідженням доступності та інклюзивності онлайн-курсів, зокрема впливу універсального дизайну навчання на якість освіти для студентів з особливими освітніми потребами. Важливими залишаються міжкультурні дослідження, які аналізують, як різні освітні контексти та культурні особливості впливають на сприйняття онлайн-навчання.

Також, необхідно продовжити вивчення моделей підготовки викладачів до роботи в онлайн-середовищі, враховуючи постійно зростаючі вимоги до цифрової грамотності та педагогічних компетентностей. Усі ці напрями сприяють розробці більш ефективних, доступних та орієнтованих на студента онлайн-курсів, здатних відповідати викликам сучасного освітнього середовища.

Література

1. Bilous V. Basic principles for developing an adaptive learning system. *Open Educational E-Environment of Modern University*. 2019. Special Edition. P. 23–31. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/32569/1/V_Bilous_OPEN_EDU_SE_FITU.pdf (Last accessed: 09.01.2025).
2. Brooks R., Grady S. D. White paper: Course design considerations for inclusion and representation. *Quality Matters*. 2022. URL: <https://www.qualitymatters.org/qa-resources/resource-center/articles-resources/course-design-inclusion-representation-white-paper> (Last accessed: 06.01.2025).
3. Cai R. Y., Richdale A. L. Educational experiences and needs of higher education students with autism spectrum disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*. 2015. Vol. 46, No. 1. P. 31–41. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10803-015-2535-1>.
4. Chan S. Designing an online class using a constructivist approach. *Journal of Adult Education*. 2010. Vol. 39, No 1. P. 26–39. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ917397.pdf> (Last accessed: 30.01.2025).
5. Crews T. B., Wilkinson K., Neill J. K. Principles for good practice in undergraduate education: Effective online course design to assist students' success. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*. 2015. Vol. 11, No 1. P. 87–103. URL: https://jolt.merlot.org/vol11no1/Crews_0315.pdf (Last accessed: 30.01.2025).
6. Garrison D. R., Anderson T. E-learning in the 21st century: A framework for research and practice. London: Routledge/Falmer, 2003. 184 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203166093>.
7. He Y. Universal design for learning in an online teacher educational course: Enhancing learners' confidence to teach online. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*. 2014. Vol. 10, No 2. P. 283–298. URL: https://jolt.merlot.org/vol10no2/he_0614.pdf (Last accessed: 31.01.2025).
8. Jonassen D. Designing constructivist learning environments. Reigeluth C. (Ed.). *Instructional-design theories and models: A new paradigm of instructional theory*. Pennsylvania State University, 1999. C. 215–239. URL:

- <https://www.davidlewisphd.com/courses/EDD8121/readings/1999-Jonassen.pdf> (Last accessed: 31.01.2025).
9. Kropf D. C. Connectivism: 21st century's new learning theory. *European Journal of Open, Distance and E-Learning*. 2013. Vol. 16, No 2. P. 13–24. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1017519.pdf> (Last accessed: 29.01.2025).
 10. Martin F., Ritzhaupt A. IDEAS framework for teaching online. *Educause Review*. 2023. URL: <https://er.educause.edu/articles/2023/4/ideas-framework-for-teaching-online> (Last accessed: 25.01.2025).
 11. Martin F., Bolliger D. U., Flowers C. Design Matters: Development and Validation of the Online Course Design Elements (OCDE) Instrument. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*. 2021. Vol. 22, No. 2. P. 46–71. DOI: <https://doi.org/10.19173/irrodl.v22i2.5187>.
 12. Mayer R. E. The Past, present, and future of the cognitive theory of multimedia learning. *Educational Psychology Review*. 2024. Vol. 36, No. 1. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10648-023-09842-1>.
 13. Moore R. L. Interacting at a Distance. *Handbook of Research on Strategic Management of Interaction, Presence, and Participation in Online Courses*. 2016. P. 401–425. DOI: <https://doi.org/10.4018/978-1-4666-9582-5.ch016>.
 14. Moore S. L., Piety P. J. Online learning ecosystems: comprehensive planning and support for distance learners. *Distance Education*. 2022. P. 1–25. DOI: <https://doi.org/10.1080/01587919.2022.2064820>.
 15. Picciano A. G. Theories and frameworks for online education: Seeking an integrated model. *Online Learning*. 2017. Vol. 21, No. 3. DOI: <https://doi.org/10.24059/olj.v21i3.1225>.
 16. Quality Matters, Eduventures Research. CHLOE 7: Tracking online learning from mainstream acceptance to universal adoption. CHLOE 7 Report. 2022. URL: <https://www.qualitymatters.org/qa-resources/resource-center/articles-resources/CHLOE-7-report-2022> (Last accessed: 31.01.2025).
 17. Quality Matters. Course format chart. URL: <https://www.qualitymatters.org/qm-membership/faqs/course-format-chart> (Last accessed: 31.01.2025).
 18. Quality Matters. Standards from the QM higher education rubric. URL: <https://www.qualitymatters.org/sites/default/files/PDFs/StandardsfromtheQMHigherEducationRubric.pdf> (Last accessed: 31.01.2025).
 19. State University of New York (SUNY). OSCQR – Open SUNY Course Quality Review Rubric. URL: <https://oscqr.suny.edu/> (Last accessed: 29.01.2025).
 20. Teesside University. Digital learning design framework and toolkit. 2024. URL: <https://blogs.tees.ac.uk/teonline/files/2024/07/Digital-Learning-Design-Framework-and-Toolkit-PDF.pdf> (Last accessed: 26.01.2025).
 21. Xiao J. Revisiting the theory of transactional distance: Implications for open, distance, and digital education in the 21st century. *American Journal of Distance Education*. 2024. P. 1–14. DOI: <https://doi.org/10.1080/08923647.2024.2303328>.
 22. Zimmerman B. J., Schunk D. H. Self-regulated learning and academic achievement: Theoretical perspectives. 2nd ed. Routledge, 2001. 336 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781410601032>.
 23. Кравчина Т. В. Дистанційне навчання і викладання англійської мови: Переваги та недоліки. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2021. № 11. С. 71–79. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2021.116>.
 24. Кухаренко В. М. Експертна оцінка дистанційного курсу. MoodleMoot Ukraine. 2021. URL: <https://2021.moodle moot.in.ua/course/view.php?id=35&utm> (дата звернення: 17.01.2025).

References

1. Bilous, V. (2019). Basic principles for developing an adaptive learning system. *Open Educational E-Environment of Modern University, Special Edition*, 23–31. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/32569/1/V_Bilous_OPEN_EDU_SE_FITU.pdf

2. Brooks, R., & Grady, S. D. (2022). *White paper: Course design considerations for inclusion and representation*. Quality Matters. <https://www.qualitymatters.org/qa-resources/resource-center/articles-resources/course-design-inclusion-representation-white-paper>
3. Cai, R. Y., & Richdale, A. L. (2015). Educational experiences and needs of higher education students with autism spectrum disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 46(1), 31–41. <https://doi.org/10.1007/s10803-015-2535-1>
4. Chan, S. (2010). Designing an online class using a constructivist approach. *Journal of Adult Education*, 39(1), 26–39. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ917397.pdf>
5. Crews, T. B., Wilkinson, K., & Neill, J. K. (2015). Principles for good practice in undergraduate education: Effective online course design to assist students' success. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 11(1), 87–103. https://jolt.merlot.org/vol11no1-Crews_0315.pdf
6. Garrison, D. R., & Anderson, T. (2003). *E-learning in the 21st century: A framework for research and practice*. Routledge/Falmer. <https://doi.org/10.4324/9780203166093>
7. He, Y. (2014). Universal design for learning in an online teacher educational course: Enhancing learners' confidence to teach online. *MERLOT Journal of Online Learning and Teaching*, 10(2), 283–298. https://jolt.merlot.org/vol10no2/he_0614.pdf
8. Jonassen, D. (1999). Designing constructivist learning environments. In C. Reigeluth (Ed.), *Instructional-design theories and models: A new paradigm of instructional theory* (pp. 215–239). Pennsylvania State University. <https://www.davidlewisphd.com/courses/EDD8121/readings/1999-Jonassen.pdf>
9. Kropf, D. C. (2013). Connectivism: 21st century's new learning theory. *European Journal of Open, Distance and E-Learning*, 16(2), 13–24. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1017519.pdf>
10. Martin, F., & Ritzhaupt, A. (2023). IDEAS framework for teaching online. *Educause Review*. <https://er.educause.edu/articles/2023/4/ideas-framework-for-teaching-online>
11. Martin, F., Bolliger, D. U., & Flowers, C. (2021). Design matters: Development and validation of the Online Course Design Elements (OCDE) instrument. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 22(2), 46–71. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v22i2.5187>
12. Mayer, R. E. (2024). The past, present, and future of the cognitive theory of multimedia learning. *Educational Psychology Review*, 36(1). <https://doi.org/10.1007/s10648-023-09842-1>
13. Moore, R. L. (2016). Interacting at a distance. In L. Kyei-Blankson, J. Blankson, E. Ntuli, & C. Agyeman (Eds.), *Handbook of research on strategic management of interaction, presence, and participation in online courses* (pp. 401–425). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-4666-9582-5.ch016>
14. Moore, S. L., & Piety, P. J. (2022). Online learning ecosystems: Comprehensive planning and support for distance learners. *Distance Education*, 1–25. <https://doi.org/10.1080/01587919.2022.2064820>
15. Picciano, A. G. (2017). Theories and frameworks for online education: Seeking an integrated model. *Online Learning*, 21(3). <https://doi.org/10.24059/olj.v21i3.1225>
16. Quality Matters & Eduventures Research. (2022). *CHLOE 7: Tracking online learning from mainstream acceptance to universal adoption*. <https://www.qualitymatters.org/qa-resources/resource-center/articles-resources/CHLOE-7-report-2022>
17. Quality Matters. (n.d.). *Course format chart*. <https://www.qualitymatters.org/qm-membership/faqs/course-format-chart>
18. Quality Matters. (n.d.). *Standards from the QM higher education rubric*. <https://www.qualitymatters.org/sites/default/files/PDFs/StandardsfromtheQMHigherEducationRubric.pdf>
19. State University of New York (SUNY). (n.d.). *OSCQR – Open SUNY Course Quality Review Rubric*. <https://oscqr.suny.edu/>
20. Teesside University. (2024). *Digital learning design framework and toolkit*. <https://blogs.tees.ac.uk/teonline/files/2024/07/Digital-Learning-Design-Framework-and-Toolkit-PDF.pdf>

21. Xiao, J. (2024). Revisiting the theory of transactional distance: Implications for open, distance, and digital education in the 21st century. *American Journal of Distance Education*, 1–14. URL: <https://doi.org/10.1080/08923647.2024.2303328>
22. Zimmerman, B.J., & Schunk, D.H. (2001). *Self-regulated learning and academic achievement: Theoretical perspectives* (2nd ed.). Routledge. URL: <https://doi.org/10.4324/9781410601032>
23. Kravchyna, T. V. (2021). Dystantsiine navchannia i vykladannia anhliiskoi movy: Perevahy ta nedoliky [Distance learning in teaching English: Advantages and disadvantages]. *Vidkryte osvितnie e-seredovyshe suchasnoho universytetu [Open educational e-environment of modern university*, 11, 71–79. <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2021.116> [in English]
24. Kukhareno, V. M. (2021). Ekspertna otsinka dystantsiinoho kursu [Expert evaluation of the distance learning course]. MoodleMoot Ukraine. <https://2021.moodlemoot.in.ua/course/view.php?id=35&utm> [in Ukrainian].
-

Ponomarenko O.

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor in the Department of Germanic Philology and
Foreign Language Teaching Methodology
Nizhyn Gogol State University
ponomarenko.ov@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0003-3874-7460

Davydenko O.

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor in the Department of Germanic Philology and
Foreign Language Teaching Methodology
Nizhyn Gogol State University
davydenko.ov@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-7204-1405

Smelianska V.

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor in the Department of Germanic Philology and
Foreign Language Teaching Methodology
Nizhyn Gogol State University
smelianska.victoria@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0002-3421-7473

Taran O.

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor in the Department of Germanic Philology and
Foreign Language Teaching Methodology
Nizhyn Gogol State University
elenataran62@gmail.com
orcid.org/0000-0001-9462-8146

MODERN APPROACHES TO ONLINE COURSE DESIGN AND EVALUATION

Modern education increasingly incorporates distance learning, driven by technological advancements, the rising demand for online education, and students' need to maintain academic mobility. This article examines innovative methods for developing distance learning courses in higher education institutions, focusing on essential pedagogical and technological aspects of their design. It reviews fundamental theories of distance learning, including constructivism, sociocultural theory, self-regulated learning theory, and the cognitive theory of multimedia learning. Additionally, it emphasizes the principles of high-quality online education, such as interactivity, accessibility, personalized learning

experiences, and the utilization of adaptive technologies. The text examines several distance learning models, including the Digital Learning Design Framework and Toolkit, the IDEAS Framework for Teaching Online, and the Online Course Design Elements (OCDE) Instrument. These models are grounded in principles that ensure coherence among learning objectives, interactive engagement, technological support, and the assessment of students' academic achievements. The article emphasizes the importance of Universal Design for Learning (UDL), which enhances the inclusivity of distance courses by addressing the diverse needs of students. Additionally, it analyzes the role of emerging technologies, such as artificial intelligence, virtual reality, and learning analytics, in improving the educational process. Future research will focus on improving distance learning models, creating new strategies to promote inclusivity, and actively engaging students in learning. The article highlights the importance of a comprehensive approach to designing distance learning courses incorporating pedagogical theories, modern technologies, and adaptive learning strategies.

Key words: distance learning, online education, instructional design, digital technologies, adaptive learning, inclusivity, Universal Design for Learning (UDL), educational platforms, and personalized learning.